

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm. Gernandts Boktr.-Aktieb.

N:r 5 (215)

Fredagen den 29 januari 1892.

5:te årg.

Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher kr. 8:— Idun m. Modet. utan kol. pl. > 6: 50 Idun ensam..... > 4:—	Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets nya hus.) Prenumer. sker i landsorten å post- anstalt, i Stockholm hos redaktion.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef. 61 47.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre. (vid kompletteringar).	Annonspris: 35 öre pr nonparellerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Emanuella Carlbeck.

Det finns naturer — och många äro ty värr de — hvilka taga dagen, som han kommer, och tiden, som hon går, utan att bekymra sig om något annat, än hvad som rör dem närmast: deras eget välbefinnande, den jordiska lyckan.

Det finns åter andra — kanske alltför få — hvilka söka sitt mål så att säga utom sig själfva, söka det med innerlig längtan, tro sig kallade till något, utan att på länge veta hvad, men som dock aldrig uppgifva hoppet om en högre ledning mot det dunkelt drömda målet. Om dem gälla i fullaste mening de tröste-fulla orden: »den som söker, han finner.»

Emanuella Carlbeck var i sin ungdom en af dessa sökande andar. Hon är också en af dem, som i rikaste mått funnit, hvad hon sökt: en lifsverksamhet, som, på samma gång den fyllt hennes hjärta med ödmjuk glädje, varit till oberäknelig välsignelse för de dittills här i landet mest vanlottade och försummade af alla mänskliga varelser: idioterna.

Hennes barndom förflöt lugnt och lyckligt i

ett kärleksrikt och bildadt hem.

Hon föddes den 24 aug. 1829 i Norunga församling af Elfsborgs län, där hennes far, fil. doktor Johan Carlbeck, då var kyrkoherde. Modern, Gustafva Sück, var af tysk börd.

Redan i sin barndom berördes Emanuella smärtsamt af att se, hur några äldre idioter, som från andra socknar stundom brukade vandra igenom hennes hemtrakt, blefvo föremål för gyckel eller misshandel af tanklöst och hårdhärtadt folk. Med en stackars »fåne» kunde man på den tiden tillåta sig hvad som helst. Han var både rätts- och skyddslös. Antingen hade han ett uselt hem eller intet hem alls, var liksom prisgifven åt olycka och behandlades i många fall vida sämre än djuren. Af dem hade man dock nytta och sörjde således för dem efter förmåga. Men fånen! Så mörk fanns ingen skrubb, så usla inga trasor, så hårda inga ord och slag, att ej allt detta var »just lagom» åt honom.

Så vidt möjligt var, sökte man nog i Emanuel-las hem att med ett vänligt ord och en hjärtligt

Blif icke trött, bevinga dina fjät,
Och mången framgång kan du än förmoda.

Det bästa när ej mänskan, men det goda
Är också godt: gå hän och lef för det!

ESAIAS JEGNÉR.

menad gifva fagna de arma idioter, som drogo där förbi. Men — de voro många; de voro utsocknes; flere af dem voro redan gamla och närmade sig sin enda fristad: grafven. Hvad var att göra åt dem?

Och de unga idioterna? Och barnen?

Människan är i allmänhet hård till sin natur. Hon vill ej gärna offra något, där intet synes vara att vinna, åtminstone ville eller tänkte icke vårt folk *den* tiden på att offra något för de arma idioterna, och så förblef dessas tillstånd oförändradt.

Men Emanuella Carlbeck, barnet med det vakna sinnet och det varma hjärtat, kunde icke glömma, hvad hon sett, utan hördes ofta vid anblicken af någon ny usling utropa: »Att ingen människa tar denne om hand!» eller: »Om jag hade ett eget hem, skulle jag ta honom!» hvilket längre fram föranledde en hennes väninna att säga till hennes systrar: »Tänk, ni flickor, hvad Emanuella skulle få för en märkvärdig samling, om hon en gång finge ett eget hem!»

Så kommo Emanuellas skolår.

Under hennes bortavaro från hemmet inackorderades i detta en 21-årig idiotisk flicka från Stockholm, hvilkens i allo svåra natur och våldsamma vredesutbrott störde hela husets frid.

Men vid Emanuellas återkomst ändrade sig allt detta på ett märkbart sätt. Flickan slöt sig till henne, lärde genom henne att så småningom öfvervinna sin häftighet och fick till och med lust för arbete, hvarigenom hon blef jämförelsevis lätskött — så länge allt gick sin jämna gång. Men en sommar, då Emanuella var vid västkusten, blef flickan åter mycket orolig och omedgörlig, och då Emanuella vid hemkomsten bedröfvad förhöll henne detta, svarade hon med en viss ånger: »Ja, det är så ledsamt, så! Men om jag kommit till Emanuella, då jag var liten, hade jag aldrig blifvit sådan...»

Tänkvärda ord, hvilka likt ett utkastadt säde skulle gro i stillhet för att en dag spira upp och mogna till gyllene skörd!

Nu följde för Emanuella en tid af oro och tvekan, en sökandets tid, hvilken vi redan flyktigt påpekat.

Var det verkligen Herrans mening, att hon skulle fortgå på den inslagna vägen? Var hennes vilja ren nog, hennes både fysiska och andliga kraft tillräcklig? Sökte hon i detta maktpåliggande värf endast andras gagn och icke en skynt af hvad hon visste sig icke vilja eftersträfvade: egen berömmelse?

Endast den, som själf »brottats med Herran» i långa, ensliga nattvakter, kan förstå hennes själstillstånd under denna allvarliga själspröfning.

Åren 1858—1864 verkade emellertid Emanuella hos nära släktingar dels som lärarinna, dels som husförestånderska och dess emellan som sjukvårdarinna. Under denna tid hade flere framtidsförslag gjorts henne, såsom att tillsammans med en äldre vän bilda ett hem för vanvårdade barn, eller att söka inträde som aktiv medlem hos Föreningen för frivillig vård af sjuke och sårade i fält m. m.

Men ännu kunde Emanuella icke besluta sig; ännu ansåg hon sig alltjämt för ringa för ett stort mål, och till ett sådant sträfvade

hon dock, stort med afseende på gagnet, om än aldrig så riuga till namnet.

Då väddjades till hennes hjärta från en nära släkting, hvars nioårige son var en idiot, som natt och dag försatte sin omgifning i oro. Utan betänkande skyndade Emanuella dit och öfvertog vården om den olycklige lille. Och nu visade sig än klarare än förra gången hennes snart sagdt underbara makt öfver dessa abnorma väsen, som benämnas idioter. Hvad ingen annan förmådde, det förmådde hennes fasta och dock milda vilja. Hon kunde bringa gossen till lugn, till sömn, till lydnad — och nu först vågade hon tro, att hon dock funnit sin rätta kallelse. Hennes barndoms svärmiska tanke på de sinnesslöas uppfostran och vård mognade allt mera, helst sedan en högt värderad vän till henne, pastor Glassell, för hvilken hon framlagt sin framtidsplan, allvarligt tillrådde dess fullföljande.

Emanuella vistades vid detta tillfälle med sin lille skyddsling vid västkusten.

Hennes beslut att mottaga till vård några olyckliga små blef nu bekant, och inom en månad hade redan tre sådana anmälts. Med dessa och sin lilla släkting slog hon sig nu ned å Nya varfvet vid Göteborg, och där grundades den 1 sept. 1866 *det första idiothemmet i Sverige*.

Att steg för steg följa dess tillväxt och utveckling under mer än 25 år tillåter oss ej utrymme. Allt nog att det fortgick stilla och obemärkt under första tiden samt flyttades, allt som elevantalet ökades, från en mindre lokal till en större, alltid med fästadt afseende vid en stilla ort och en egen trädgård, där barnen kunde sysselsättas med lämpligt arbete samt fritt och friskt röra sig och leka.

Nu började allmänheten få öppna ögon. Dei fanns då verkligen så många idioter i landet, att någonting måste göras för dem utöfver hvad fröken Carlbeck redan påbörjat! De ständigt ökade ansökningarna till hennes lilla hem bevisade detta, och så bildades i Stockholm redan 1868 *Föreningen för sinnesslöa barns vård*, hvilken förening under ständig tillväxt, äfven den, fortgått och fortgår alltjämt.

Fröken Carlbeck anmodades 1869 att öfvertaga föreståndarinnskapet vid denna förenings blifvande uppfostringsanstalt i Stockholm, men föredrog af många skäl att arbeta på egen hand »under Guds omedelbara styrelse», detta så mycket mera, som hon ej ville lämna sitt eget lilla hem och dessutom ansåg, att båda anstalterna — hennes egen treåriga och den nya — sågo ut att bli allt för stora för att kunna sammanslås till en. Och det var så långt ifrån, att hon ansåg en enda anstalt tillräcklig för hela riket, att hon fast mer var öfvertygad om, att i framtiden en sådan inom hvarje län skulle behövas.

Man skakade tvislande på hufvudet. Och dock har hennes förutseende besannats. Det ena idiothemmet har måst upprättas efter det andra, och så har idiotsaken nu mera blifvit en humanitetsfråga, som icke kan falla.

Och fröken Carlbecks hem?

Från en obetydlig liten vrå i Göteborgs utkant har det, med hjälp af välvilliga donationer, rest sina egna murar i en vacker trakt nära Mariestad och rymmer nu omkring 70

lyckliga barn, hvilkas lif delas mellan oskyldiga lekar och nyttig verksamhet i skol- och slöjdsalar, i trädgård och på åkerfält.

Detta nya hem, Johannesberg, invigdes 1881. Kort därefter hedrades fröken Carlbeck med *guldmedalj*, som, när nu en gång utmärkelser *skola* finnas, väl sällan eller aldrig blifvit bättre placerad.

Men hon har haft andra och större fröjder. Af de ofullkomliga varelser hon mottagit i sitt hem ha flere kunnat bildas till verkligen dugande människor, hvilka med rörande tacksamhet äro fästa vid detta hem och vid henne, som öppnat det för dem. »Moster tycker om det eller det,» eller »moster blir ledsen, om jag gör det eller det,» äro inom denna krets de kärlekens maktspråk, som bestämma hvardagslifvets handlingar. Säkert är också mosters gillande i arbetsväg mera för dem än de pris och hedersomnämmanden deras slöjdsalter vunnit på flere utställningar både in- och utomlands.

Men att de ej finna moster själf tillräckligt hedrad med guldmedaljen, visas af en annan, som en af gossarne egenhändigt och med ganska stor talang graverat på en hittad blybit. Där stå både namn och årtal helt prydligt samt därunder, om jag minns rätt, en kvist — kanske en lager? Och så ligger kärleksverket i ett riktigt etui, som han också gjort själf...

En främling kan ej se denna enkla gifva utan rörelse. Hvad skall icke då »moster» känna. Att hon gömmer den som en skatt är säkert, liksom hon gömmer månet annat minne af dessa små, som i sitt armod ej förstå, hur stora deras gifvor äro. Och så har nu Emanuella Carlbeck i sitt eget hem den där »märkvärdiga samlingen» af stackare, som väninnan en gång skämtade om. Svarade nu bara hemmets ekonomi mot dess kärlek, vore hon så lycklig hon någonsin kunde begära.

Men det vill någonting till att dagligen underhålla ett hushåll af nära hundra personer, och till denna siffra uppgår nu hemmets hela personal med lärarinnor, sköterskor och gårdsfolk, hvilka alla äro väl behöfliga, om det hela skall gå som det bör gå, omsorgsfullt och systematiskt.

Det årliga statsanslaget, som de senare åren varierat mellan 3,000—3,900 kronor, är ju icke stort; till detta kommer 1,000 kronor från det alltid mot anstalten utomordentligt välvilliga Skaraborgs läns landsting; vidare räntan af någon mindre donation och slutligen 12,000 kronor från de betalande barnen — hela den beräknade årliga inkomsten uppgående till ungefär 18,000 kronor om året.

Vill någon åtaga sig att för denna summa underhålla ett hundra personers hushåll så som hon underhåller sitt?

Utän att vara ändiskret, kan man våga gissa, att hon mer än en gång har haft och har sina bekymmersamma stunder.

Praktiska vänner ha rådt henne att, som hemmet är betungadt af skuld, mottaga endast sådana barn, som betala och helst fullt. Ty många betala endast half afgift och andra åter en högst obetydlig. Ja, icke mindre än 17 frielever finnas där, för hvilka hon välvilligt öppnat sina dörrar, något som man förhållit henne såsom mycket »oklokt»...

Hennes förstånd ger vännerna rätt, men

hennes hjärta blöder vid tanken att släppa ifrån sig en enda af just dessa fattigaste, som alltid stått henne så nära. Och när hon ser, hvilka glädjande resultat som under årens lopp vunnits med dessa »förkastade», huru många af dem som blifvit nyttiga, verksamma, lyckliga varelser, hur skulle hon väl åt dem säga ett farväl, som kanske vore detsamma som ett förbi — ty ute i världen förbli de dock alltid oförstådda främlingar?

Tvärtom är hennes önskan — hennes sista och varmaste — att vid Johannesberg få bygga ett särkildt arbetshem, dit barnen vid lämplig ålder skulle få öfvergå, och där de skulle kvarstanna på den grund, att inkomsten af deras arbete till stor del skulle betäcka kostnaderna för deras underhåll. Det är det sista, det största hon tänker sig för sina kära.

Det är en djärf tanke, nästan en förmäten, skola kanske åter de kloka säga. När Johannesberg nu har svårt att bära sig, huru mycket mera då!

Om någon hade sagt, då fröken Carlbeck satt vid Nya varfvet med sina fyra elever, att hon en dag skulle i eget hem hysa 70 små, att hennes verksamhet skulle tilldraga sig välförtjänt uppmärksamhet, hedersbetygelser och statsunderstöd, skulle man äfven funnit denna tanke förmäten, och dock har allt detta skett — därför att Herren så ville; därför att saken var hans; därför att äfven dessa brutna knoppar, som kallas idioter, gömma i sig ett frö till högre utveckling; och slutligen därför kanske att hon, som med kärlekens hela värme arbetat för denna utveckling, skulle däri finna den enda lön hon begär.

Och skulle ej Herren äfven kunna leda till en god utgång hennes oegennyttiga önskan om ett arbetshem såsom en tryggad fristad för hennes skyddslingar? Kan han ej i varma hjärtan uppväcka lusten att till denna nya byggnad lägga en kraftig grundsten?

Sannerligen: för ett ädlare ändamål har sällan en känsla vaknat, en hand öppnats.

Ensam det, att fröken Carlbeck aldrig begär något för egen del, att alla hennes önskingar och omsorger gällt dessa vanlottade små, som sökt skydd i hennes famn, borde väcka till lif den helt naturliga känslan att ekonomiskt understödja hennes trägna arbete, hennes, som för de elända öppnat sin dörr, när andra stängt sin, och sin famn, där andra vändt sig bort; hennes, som äfven bakom skuldran på det mest fula och förkrympta barn skymtar de spirande vingarne.

Hon har hela sin tid lefvat för dem, och säkert skall hon ända i det sista tänka på dem.

Men då skall hon för för första gången ha en önskan äfven för sig själf, den att med ödmjuk tillit våga säga:

»Herre, här är jag och barnen, dem du mig gifvit hafver.»

Lea.

Förtroende är kärlekens skönaste blomma; fattas det i kärleken denna lefvande, fasta, oryggliga tillit, så liknar han ett skönt, starkt träd, hvars hufvudrötter äro afhuggna; en lätt vindstöt kan omstörta detsamma.

J. de Lafontaine.

Hvad tjänar det till att hafva en hel grufva af kärlek, om den brinner på ett ställe, där den icke värmer någon människa, utan endast förtorkar hjärtat med sin instängda eld?

H. Beecher-Stowe.

Resignationen.

Jag såg min knoppning under vinterdag,
Och ofta var mig döden mycket nära,
Men slutligt fick min vecka stängel bära
En ros af ädelt, oförgämligt slag.

Ty sådan är den evigt vises lag,
Känd af de ödmjukt lidande, de fromma:
Ur tårnmängd mark uppspira skall min
blomma,
Den bleka, prydd med stilla, mildt behag.

Bär mig, du pröfvade, invid ditt bröst!
Jag dofta vill för dig till lifvets höst,
Ja, än när dagen skymmer, när det kvällas;

Den blida sommar flyktar hastigt bort,
De bjärta rosor vissna innan kort,
Men mina hvita blad ej skola fällas.

Charlotte Lindholm.

Själfständighet.

Några ord till de unga
af Helena Nyblom.

Det är ett underligt faktum, att i vår tid, då det talas så mycket om personlighetens kraf och betydelse, de utpräglade personligheternas skara synes blifva mindre och mindre. Sådana original, som jag har känt i min barndom och första ungdom, äro nu alldeles bortblåsta. Då fanns en hel mängd typer af en sådan originalitet, att benämningen »ett original» icke var så långt ifrån att betyda »en karrikatur». Dessa original — för det mesta gammalt folk — lefde nämligen till den grad i sina egna tankar och föreställningar, att intet af det, som försiggår i den yttre världen, hade ringaste inflytande på dem. Man hade om dessa olika individer de mest komiska historier, som bevisade, hur otillgängliga de voro för alla yttre inflytelser, men det oaktadt ofta besutto många framstående och betydliga egenskaper, hvilkas tillvaro ingen kunde förneka.

Denna slags originalitet är dock icke något man suckar efter eller saknar. Om en vetenskapsman är fördjupad i sina reflexioner, behöfver han ju icke därför gå med ena benet i rännstenen, och då han möter sina bekanta säga: »jag har tyvärr blifvit halt» — som man berättade om en bekant professor. Icke heller är det ju nödvändigt, att en filosof går så fullkomligt upp i sin abstrakta tankegång, att han låter sig kastas af hästen, lugnt blir sittande på den grind, han faller på, och därifrån hälsar sina bekanta, som om han fortfarande sutte till häst — och andra liknande yttringar af en misslyckad originalitet. Denna falska uppfattning, att bristerna hos en betydande man äro en del af hans storhet, har man lämnat. Man önskar, att envar, antingen han har en teoretisk, praktisk eller konst-

närlig begåfning, skall kunna se ut som andra människor, kläda sig ordentligt och uppföra sig naturligt och icke som ett dårhus-hjon.

Det slags originalitet, som endast tjänar till stoff för komiska anekdoter, är verkligen icke något eftersträfvansvärdt. Det finnes blott ett slag af originalitet, som är ännu värre, det är den påtagna. Det finns människor, som vilja göra intryck med att säga eller göra bizarra saker för att därigenom skilja sig från mängden, och dessa ansträngningar för att vara »egen», huru väl de än kunna lyckas, äro dock af samma underhaltiga värde som all osanning. Ett sökt väsen, en sökt stil — det må vara i hvilken konstart som helst — visar förr eller senare sin inneboende tomhet. Af detta slags ansträngda originalitet ha vi ännu en del, och så länge som osanning finnes på jorden, kommer den nog fortfarande att lefva och trifvas.

En helt annan sak än det att vara eller vilja vara originel är den att hålla på sin personlighet. De allra flesta människor hafva en personlighet, äfven om den är aldrig så liten. Små barn ha alltid en ganska utpräglad, naturlig personlighet, men de flesta människor hålla alltför litet på denna sin bästa privata egendom. De tyckas för det mesta hafva mycket brådt med att nivellera sig själfva och uppgå i en allmän mening, och långt ifrån att blifva och förblifva utpräglade människor blifva de så småningom dussinmänniskor — icke så sällan en af dem, af hvilka det går tretton på dussinet.

Är det något, hvartill jag särskildt skulle vilja uppmana de unga, så vore det detta att bevara sina personligheter. Efterapa ej fader och moder och lärare och kamrater och partichefer, utan försök att tänka och döma själf!

Man skall kanske svara: det är just, hvad de unga hafva allt för mycken lust till. De äro alltid färdiga att skrika ut sitt omogna omdöme, då ingen ber dem därom, och i synnerhet när det gäller motsägelse. Det är just denna motsägelseanda, som de unga äro besatta af.

Jag medger, att det är ett fel hos många af de unga, detta att vilja säga emot för att säga emot, och då har det ju lika litet värde som allt annat, som icke har en sann grund. Då motsägelse kommer af motsägelselust och icke af öfvertygelse, är det ju blott ett slags koketteri, som icke inbringar den opponerande annat än en ordstrid.

Men ofta tror jag, att denna motsägelselust likväl kan komma af en hemlig motvilja mot att få allting i sig med sked. Det är den unga personlighetens första sparkningar, när barnet slår efter barnpigan, som vill mata detsamma, och griper efter skeden för att själf äta sin välling.

Är det verkligen denna första lust att vilja sköta sig själf, som framkallar de besynnerliga och ofta omogna meningar och omdömen, hvilka de unga framkasta, så föredrager jag dock långt mer att höra därpå än att höra den artige eleven, som upprepar lärarens utanlexa. För min del föredrager jag att höra människor säga en dumhet, som de själfva hittat på, framför de klokaste saker, som äro stulna från andra. Hellre en äkta kopparslant än en oäkta specie. Det är icke nödvändigt, att de unga säga allt, hvad de tänka. Både gamla och unga äro alltför snabba i att gifva luft åt omogna tankar, men något hvare de unga borde öfva sig litet mer, det vore att tänka själfva.

»Tänka vi då icke själfva?» skulle kan-

hända mången af de stridslystna unga människorna vilja spöja. »Nej förlåt, det gör ni inte! Ni ser er för det mesta försiktigt omkring, innan ni vågar tänka något, och så tänker ni inte edra egna tankar.»

Jag vill icke ge er samma råd som Mark Twain, när han talar om barnens förhållande till de gamla. »Kom ihåg, att gubben och gumman äro gamla! De ha sina fixa idéer, och så länge de tala till er, kan ni ju låtsas, som om ni trodde dem och ville göra hvad de säga er. Sedan, när ni kommer för er själf, kan ni ju göra, som ni vill.» (Hvilken kvick parodi på barns allmänna tänkesätt!) Detta är, som sagdt, icke att rekommendera, men hvarken föräldrars, lärares, kamraters eller partichefers bifall eller klander bör vara bestämmande för er, förr än ni själf känner i ert inre, att ni med full öfvertygelse kan vara med därom. Föräldrars och lärares votum har icke så afgörande makt nu, som det förut haft. Kamraternas meningar och åskådnings-sätt ha ett stort inflytande och partiledare en utomordentlig. Så snart en ung man blir vuxen, ja, redan långt förut, blir han vanligen fångad af något parti, stämplad med dess fabriksmärke och är sedan icke en fri människa längre.

I stället för att en ung man länge och i stället borde leta sina vägar själf och med hjälp af sitt eget förstånd och sin egen känsla göra sina egna upptäckter, sina egna misstag och sina egna andliga eröfringar, så följer han nu med kompaniet och tänker och känner efter de lagar, som chefen utdelar. Hvert och ett af de partier, i hvilka vår moderna tid är splittrad, är egentligen ett slags frälsningsarmé. De betrakta hvart och ett sitt program som det enda saliggörande. De fånga och binda människorna och äro upphovet till personlighetens död och undergång.

Man behöfver endast se, hur människor bära sig åt, när de för första gången se och höra något, och så höra deras mening, när de ha diskuterat saken med sina kamrater eller ha fått läsa kritiker af de ofelbara domarne, efter hvilka de rätta sin tankegång.

Vid en konsert eller ett skådespel kan man redan iakttaga, hur de sitta och titta förstulet på hvarandra för att liksom undersöka: »törs jag tycka, att detta är bra? — Männe det är bra? — Om jag nu klappar i händerna, är det kanske på tok?» Och blott någon sällsynt gång kunna verkligen sanningen och skönheten i det, som presteras, så fullkomligt rifva dem med, att de glömma sina skrupler och sin försiktighet och hängifva sig åt ögonblickets intryck. Ofta kan också denna entusiasm blott vara följden af den smittande makten hos en stor publik, som applåderar, då det larm, som uppstår, drager alla med sig. Men har man låtit hänföra sig, så komma tidningarna och kritikerna, och så måste man draga öronen till sig. Ack nej, man var egentligen icke alls så vidare hänryckt! Man tyckte egentligen icke vidare om det, nej, då allt kommer omkring, var det egentligen bara strunt. Samma förhållande är det med böcker. Tala med en människa, strax efter sedan hon läst en bok, och så sedan hon mött sina kamrater i »frälsningsarmén». Man skulle icke tro, att det vore samma sak, hon talade om, så listigt och säkert har hon förändrat hela sin åsikt. Detta bevisar blott, huru utomordentligt få människor det är, som ha och våga ha en åsikt själfva.

Det står i bibeln: »Hvarför tänken I ej själfva, hvad rätt är?» — och det är ett visst ord. Hvarför tror ni mer på andras förstånd

än på ert eget, hvarför vill ni hellre känna med andras hjärta än med ert eget?

Ingen vill eller kan förneka det stora inflytande, som omgifningarna utöfva på den enskilde, men jag är säker på, att hvarest det finnes en verklig, själfständig personlighet, där låter den sig icke omskapas som vax i andras händer.

Försök, ni unge, att helt stilla, utan öfvermod, utan lust att därmed vilja skryta eller göra er bemärkta, att själfva bilda er en åsikt om saker och ting. Om något i lifvet eller i konsten rör ert hjärta, så låten det röras! Måhända är det icke alltid det bästa, som griper er. Hvarje ålder har sina behof och sin uppfattningsförmåga, och det, hvaröfver jag grät, då jag var sexton år, gråter jag ej öfver nu, men jag erkänner gärna och med tacksamhet, att det den gången grep mig. Hör ni andra meningar om de ting, ni beundrar — eller ej tycker om, så hör noga efter och öfverväg, hvad som blifvit sagdt, men apa icke strax efter alla. Man hör så väl på klangen, om ett yttrande kommer direkt eller blott är en genklang, och att repetera dessa dussinmeningar gör hvarken klokare eller bättre. En sak ville jag framför allt råda er till; när ni först har låtit er röras af något, vare sig det gäller förståndet eller känslan, så sök att göra klart för er själf, hvarför det gör intryck på er. Allt, som verkligen får makt öfver oss, har en sanning till grund, och det är denna sanning vi skola göra klar för oss, så att vi kunna gifva andra människor skäl för våra åsikter. Dessa skäl och bevis äro vår privata armé, de enda vapen, med hvilka vi kunna bevara vår själfständighet, och med hvilka vi kunna möta andra. Då är det icke endast en nyck, ett tycke hos oss: »jag tycker så, därför att jag tycker så», utan man har de klaraste och naturligaste grunder, hvarför man har den åsikten.

Det finns så få människor, som ha eller kunna ge grunder för sina meningar om saker och ting, att det fullkomligt förfärrar en, ju längre man kommer in i lifvet. Till och med bland kloka, intelligent, reflekterande människor har jag ofta förgäfvets sökt efter en enda liten grund för de domar, hvilka de uttalat. Jag har fått undvikande svar, otydliga förklaringar, och så ha de flytt och räddat sig för att undgå att svara på denna enkla fråga: »hvarför?»

Man skall aldrig börja med att reflektera öfver en sak. Det är just det lyckliga hos ungdomen, att den kan störta sig i beskådandet af något, såsom man en sommar dag störtar sig i hafvet. Men då man kommer upp och börjar bli torr, kan man gärna svara på frågan: »var det kallt eller varmt?» Var icke så rädd för att ha en åsikt, äfven om du skulle vara alldeles ensam om den i hela världen. Egentligen kunna aldrig två människor tänka lika i ett och allt. Är du fjorton år, skall du icke önska eller tro, att du absolut skall känna detsamma som din mormor, och blir du tjugufyra, så gör icke narr af hvad du höll af, då du var fjorton år. Hvarje ålder har sin egen uppfattning och behöfver sin egen föda. Det gäller blott att vara sund och naturlig och hafva litet mod till att älska och beundra, hvad man själf gripes af, och icke blott efterapa de andra.

Om någon frågar, skall man ha klart för sig, hvarmed man vill försvara sin helgedom, och är det allvar med ens kärlek, till hvad man dyrkar, försvarar man det icke för att säga emot, utan emedan det är sanning

för en själf, och det är dock blott den personliga sanningen, som har betydelse.

Man behöfver därför icke tro, att detta är det sista och absoluta, man skall komma till. Ungdomen är blott begynnelsen af lifvet, och om man icke förändrar sig helt och hållet, så verkar dock utvecklingen en stor förändring.

Till denna utveckling hör, att man väl och noga skall lyssna till andras meningar och yttranden, men man skall aldrig låta sig öfverrumplas. Skall någon kunna öfvertyga en, måste det vara därför, att det är något i ens inre, som hemligt svarar den andre och säger: »ja, du har rätt!»

Kökstyraner.

För Idun af Maja.

»Jag gör helst allt själf.» Med dessa fem ord tro vi oss hafva tillfyllt betecknat en hel klass fruntimmer, liksom den bekanta satsen: »l'état c'est moi» (jag är staten) blifvit ett utmärkande kännetecken på en viss klass tyranner. Hvem kan förneka, att ett slags öfverensstämmelse äger rum mellan alla tiders och släktens oinskränkta regeringar? Den, som ännu, oakadt Elisabets af England och Katarinas af Ryssland bevisade förmåga att styra folk, tviflar på det kvinnliga släktets herskaretalang, han må vända sin blick från de krönte storheterna bland Evas döttrar till de mindre bemärkta herskarinnor, som med järnhand styra — lyckligtvis, skulle vi vilja säga, endast — ett kök.

»Jag gör helst allt själf» är en riktig kökstyranns första tanke på morgonen. Med öfverlägset förakt skådar hon ned på den humor, som anförtrött frukostens tillagande åt sin tjänstflicka och själf gladt språkar bort morgonstunden med man och barn. »Hur kan man på det viset öfverlåta sina sysslor åt andra?» För den äkta kökstyranen äro alla tjänande personer varelser af lägre grad. Hon är djupt öfvertygad om, att »sådana där kräk» lägga sig till med kaffeböner o. d., och att deras samveten äro af rymligaste slag. Därför måste alla göromål ske under hennes ögon eller helst af hennes egen hand. Jämt är hon sysselsatt och har aldrig ro att sitta stilla. Då hennes man för henne vill uppläsa någon nyhet ur morgontidningen, måste hon ut i köket och späcka steken, och då barnen komma till henne med sina små bekymmer, känner hon sig öfvertygad, att mjölken kokar öfver, och måste rusa ut för att rädda densamma.

Hennes omgifning har kanske svårt att förstå och värderar så föga denna hennes jaktande ifver. Men hvad gör det? Herskarinnan finner sin lön inom sitt eget bröst. Känns hon inte igen på den stolta blicken, som säger: »Finns det ett sådant kök som mitt? Har någon så blanka kastruller och hvita träkärl som jag? Kan någon framvisa sådana sylter som mina, eller ges det en enda, som kan laga bättre mat än jag? Hvems linne är så bländhvitt, så väl mangladt och så väl struket som mitt?»

All detta är nog obestriddigt sant. Det vore ju en synnerlig lycka att få en tjänarinna från ett sådant mönsterhus. Försök! Tillfälle att eröfra en sådan skatt erbjudes ofta, ty märkvärdigt nog tyckas tjänsteflic-

korna ha mycket brådt att gå igenom den makalösa kursen. Hvarje halfår, kanske oftare, flyttar någon af dem. Du skyndar att antaga ett af dessa praktexemplar bland jungfrur.

Hvad följer? Du skickar henne på torget. Hon köper allt, hvad galet är. Hon har ingen aning om, hvilken del af oxen som passar till stek, hon kan inte skilja gamla ägg från färska, godt hvetemjöl från dåligt sådant. Du förvånas med rätta.

»Jo, se frun, som jag var hos, köpte allting själf,» säger den skamflata tjänstflickan. Nå ja, den frun ville helst själf ha de yttre bestyren — den som kunde vara så utmärkt som hon!

Du öfverlämnar därefter åt tjänarinnan endast de inre göromålen och matlagningen. Sak samma! Den stackars varelsen vet inte mer än katten i spiselvrån, hur hon skall steka en gås eller stufva en aborre eller späcka en hare. Du förvånas äno.

»Ja, se min förre matmor gjorde allt själf!» Du känner en ännu djupare beundran för denna makalösa fru, som gjorde allt själf. Du är ung och vill likna henne.

Vill du det verkligen? Låt varna dig, gör det icke! Blif ingen allenastyrande köksdespot! Uppoffra icke din äktenskapliga lycka för begäret att enväldigt herska i köket. Var oersättlig i första rummet för din make och dina barn. För deras trefnad må du ensam verka. Om du har råd att hålla en tjänarinna, så lär henne sköta sina göromål. Undervisa henne med foglighet och efter en bestämd ordning. Öfverse med hennes mindre förseelser och visa henne aktning och tillgifvenhet. Då hon gör en sak väl, erkänn det, och fordra sedan med bestämdhet, att hon ständigt sedan gör detta lika bra. Men akta dig för den själfbelåtta maktfullkomligheten, som finner sitt uttryck i de stolta orden: »Jag gör helst allt själf.»

Kvinnans intressen vid den nyöppnade riksdagen.

Granskar man statsverkspropositionen med hänsyn till hvad den vill göra för kvinnan — och det är endast den synpunkten vi här ha att göra med — märker man genast, att en af våra s. k. stora frågor, läroverksfrågan, framkallat förslag, som, om de komma att genomföras, skola få ej ringa betydelse för kvinnan. Dessa förslag afse ombildandet af de mindre allmänna läroverken till samskolor d. v. s. skolor för samundervisning. I samband därmed står förslaget om rätt för k. m:t att låta undervisningen i dessa skolor bestridas af kvinnor.

För det uppväxande släktets uppfostran är samundervisningen en sak af största vikt. Det är dock ej denna dess betydelse, som fört den fram för riksdagen. Snarare har den kommit dit af praktiskt-ekonomiska skäl. Då läroverkskomitén 1882 förordade indragning eller ombildning af åtskilliga pedagogier och mindre allmänna läroverk, mötte detta motstånd från de städer indragningen gällde. De framkastade då såsom ett motförsvaret tanken på samundervisning, hvarigenom de smärre läroverken skulle se sitt lärjungantal förökadt, således kostnaderna för hvarje lärjunge förminskade. Det var sålunda besparingshänsyn som härvidlag förde frågan om samundervisning på tal.

Men ordet hade nu en gång nämnts, och man började fästa vikt vid saken. Ecklesiastikministern Hammar skjöld ansåg (1887) det lämpligt att »anställa försök» med »den af många högt prisade samuppfostran». Oaktadt denna något obestämda ståndpunkt förde han dock frågan framåt genom att erinra om, hvilken betydelse samuppfostran kunde hafva för kvinnliga lärjungar, hvilka i smärre städer hade svårt att få någon högre utbildning.

Flickskolekomitén betonade i sitt betänkande (1888) samundervisningens betydelse och lämplighet särskildt på platser, »där lärjungarne komma från tämligen likartade familjer och äro yskon, grannar, bekanta till hvarandra, växande upp under jämförelsevis enkla lifsförhållanden». Äfven ecklesiastikministern Wennerberg förklarade sig i sitt förslag 1890 ej hafva något att invända mot kvinnliga lärjungars tillträde till de ombildade mindre läroverken.

Frågan var dock ej så långt kommen, som man på grund af dessa uttalanden skulle kunna tro. I så väl 1887 som 1890 års förslag var de kvinnliga lärjungarnes tillträde till det ombildade läroverket beroende af kommunalstyrelsens beslut och följaktligen äfven af tillgång på utrymme och lärarekrafter. Osh enligt 1887 års förslag skulle vid ett samundervisande läroverk endast en lärarinna tillsättas och det på den minst fordrande platsen.

I 1892 års nu framlagda förslag hafva dessa inskränkningar försvunnit. Visserligen skulle det om förslaget antages, bero på kommunalstyrelsens begäran, om ett läroverk skulle organiseras såsom samskola eller icke, men om en sådan begäran framställes och bifalles, hafva sedan manliga och kvinnliga lärjungar lika rätt till inträde vid läroverket. Likaså hafva lärareplatserna vid samskolorna fördelats mera jämnt mellan lärarinnor och lärare. Lärarinnorna, som skulle äga fast anställning, skulle med 1,500 kr. och två ålderstillägg på 250 kr. hvar-dera ersättas för 24 timmars arbete i veckan. Efter 55 lefnads- och 25 tjänsteår skulle de vara berättigade till en pension af 1,200 kr. Rektorsbefattningen får dock ej innehafvas af en lärarinna.

* * *

Utom dessa reformer har ecklesiastikministern Gilljam i årets statsverksproposition framställt ett annat förslag, som för kvinnans uppfostran har en ej ringa betydelse. Han begär nämligen ett anslag af 5,000 kronor för att vid högre lärarinneseminarier införa undervisning i *huslig ekonomi*, d. v. s. *matlagningskonst*. Uppslaget till denna nya åtgärd har kommit från professorskan Anna Retzius, hvilken såsom gifva erbjudit seminarier en i gäng varande matlagningsskola med inventarier. Seminarier har visserligen icke utan vederbörligt tillstånd kunnat mottaga detsamma, men planen med gifvan har tydligen rönt erkännande öfver allt. Direktionen har begärt det anslag, som är erforderligt för att upprätthålla undervisningen i matlagningsskolan. Ecklesiastikministern har också förordat detta anslag, ehuru han anser, att åtminstone att börja med skolan bör blifva i enskild ägo, men få af seminarier under vissa vilkor begagnas.

Om riksdagen, såsom man kan hoppas, godkänner detta förslag, har den husliga ekonomien tagit plats bland de officiellt erkända läroämnenas antal. Att det i sådant fall snart skall tränga sig fram till flickskolorna i landet, därom kan man vara förvisad. Rektorn vid högre lärarinneseminarier ger det nya läroämnet en synnerligt vacker rekommendation. Det skulle enligt hans åsikt gifva bättre förutsättningar för utöfning af det husmoderliga kallet, komplettera den teoretiska och estetiska utbildning, som våra högre flickskolor meddela, och bereda nödig omväxling i arbetet, särskildt för tiden mellan det 14:de och det 16:de lefnadsåret, då flickorna vanligen visade mindre håg för studier. Han anför också, att på många ställen i landet intresset för det nya läroämnet redan vaknat, men att man saknade kompetenta lärarinnor.

* * *

Slutligen förekomma i statsverkspropositionen en del för kvinnliga biträden i statens verk viktiga förslag angående löneförhållanden. En nyhet bland dessa är den af generalpoststyrelsen föreslagna och af k. m:t gillade reformen, att kvinnliga postfunktionärer skulle få rätt till ålderstillägg, hvilket de förut ej haft. Generalpoststyrelsen betecknar den föreslagna anordningen såsom rättvis och billig och tillägger ytterligare några uttalanden, som för postverkets kvinnliga biträden äro ganska smickrande. Styrelsen säger nämligen, att så väl omfånget och beskaffenheten af kvinnans arbete i postverkets tjänst som hennes förmåga att fullgöra detta arbete tala för, att hon ej bör utestängas från denna förmån. Och civilministern instämmer med generalpoststyrelsen.

I öfrigt inrymmer den kungliga propositionen de för hvarje år kommande anslagen till löneförbättringar åt lärarinnor vid folkskollärareseminarierna och vid högre lärarinneseminarier m. m. samt till det gradvis pågående införandet af slöjd såsom undervisningsämne vid våra folkskollärareseminarier.

H. L. Victorin.

Vårsådd.

Ur lifvet

af

Edith Forssman.

Belönadt med hedersomnämning vid Iduns stora pristäffing.

»Ett bref till professorn» — den gamla ordentliga, men anmärkningsvärdt fula hushållerskan öppnade försiktigt dörren till skriffrummet och framräckte ett kuvert, hvars farliga yttre tydligen väckt någon undran hos henne.

»Ett tiggarbref, puh» — den som skref kände visst icke, att professorn ej var den, som kastade bort allmosor åt förste bäste. — Hon knyckte på hufvudet och gick, medan den gråhåriga herrn i sin bekväma skrifstol utan hast bröt brefvet och fäste den skarpa bakom glasögonen förskansade blicken på de ojämma raderna:

»Dåliga ögon, darrande hand,» läste han mumlande, »min yngste gosse Knut... har alltid varit sin mors glädje» — hvad är det för sentimentalt snack! — Han fortsatte åter med halfhög röst i afbrutna satser:

»Vågar vända mig till herr professorn som kusin och gammal vän till min afidne käre man... hjälpa gossen på väg... tog den hvita mössan senaste vår... har en brinnande håg för studier.»

»Jaha,» professorn knep ihop de gråblå ögonen, och öfver hans tunna läppar gled ett sarkastiskt leende, »man ser nog, hvart det lutar,» brummade han; »gumman syftar förstas därhän, att jag skall stå till tjänst och taga mig på halsen en gröngöling till pojke, som kommer hit med en tuppsycklings orubbliga öfvertygelse om att vara ett lärdomsljus af yppersta slag. Nej tack vackert, jag vill ingenting hafva att skaffa med den förhoppningsfulla ungdomen — ingenting alls. Är han ett snille, bryter det nog fram äfven utan mitt åtgörande, i annat fall kan han ju bli skomakare; det är ett hederligt yrke och bättre, än att han svälter ut sig på den lärda banan som andra narrar före honom.»

Han bet sig i läppen, och det satiriska löjet på hans mun förbyttes till någonting midt emellan ett bittert vemod och en bister grimas, men med en beslutsam rörelse tog han brefvet och gömde det under en papperspress af marmor med handtag af brons, innan han åter lutade sig ned öfver den medicinska afhandling, han just höll på att utarbeta; ty trots de sextio åren var professor Winter ännu kry och själsstark som en ung man.

Pennan raspade på nytt lika flitigt öfver papperet som före brefvets ankomst, man kunde hafva trott, att det lilla afbrottet blott varit en förbiilande dröm, om icke det där sällsamma uttrycket fortfarande kvardröjt i professors ansikte och hans blick gång på gång förirrat sig till en viss marmorpress, som om den varit en hemlighetsfull grafvård öfver någonting, som borde vara gömdt och glömdt.

Orden knöto sig emellertid icke mer så lyckligt samman till formfulländade satser, han fann icke snabbt nog de jämförande ställena i sina medicinska auktoriteter, och med ett buttert »fördömdt» sköt han förargad undan manuskriptet, så att de lösa bladen flögo omkring. Han gick några gånger fram och åter på den mjuka mattan i det komfortabla skriffrummet med sina väl-

fyllda bokskåp, sina byster och tafior och den gedigna mahognymöbeln; det var just ett sådant arbetsrum, som en bildad man med fint utprägladt konstsinne och en solid förmögenhet skulle inrätta åt sig till daglig vistelseort.

Han såg sig om med dröjande tankfulla blickar — hvad grubblade han öfver? — Steg där kanske fram i minnet bilden af en liten pilt i lappad blus och utgångna skor, som sällan fick äta sig mätt, men som likväl envist utstod allt för att girigt hänga öfver gamla, lånta skolböcker. Den gossen skulle nog trotsat en värld, om den velat tvinga honom att »blifva vid lästen» i stället för att genom tistlar och törne bana sig väg till vetandets höjder.

I den lille parfveln skulle visserligen varit svårt att spåra den blifvande professorn, mannen, hvars namn hade en så utomordentligt god klang inom den medicinska världen, men så var det likväl, och han, som nu stod där och såg sig om i det vackra skrifrummet, hade säkert, då han kämpade emot brist och nöd, icke vågat drömma om den livvets kömfort, som nu omgaf honom.

Det ryckte till i det stränga ansiktet — de gamla minnena borde ju äfven berättas, att det var hans eget tränga arbete, hans järnflit, som drifvit honom framåt till hvad han nu var — ja väl — men fanns där då icke något mer att förtälja, något om välvilliga beskyddare, som understödt den kunskaps-törstande ynglingen, om hjälpsamma händer, utsträckta i den yttersta nöden; den egna kraften har dock sin gräns, det måste han veta af egen erfarenhet.

Nå, nå, hvad skulle alla dessa tankar tjäna till, hvart ville de föra honom? Professorn satte sig åter vid bordet, tog fram brevet under marmorpressen och läste det uppmärksamt ännu en gång, sedan började han skriva och bar ännu samma kväll, högst egenhändigt, ett bref på posten.

Några dagar senare förbluffade han vid middagen sin gamla hushållerska genom att helt tvärt be henne göra i ordning gårdsrummet till den följande aftonen för en ung student — en aflägsen släkting — som han beslutat gifva fritt kvarter under höstterminen.

Jungfru Fina, som var den personifierade punktligheten och helt och hållet ovan vid alla surpriser, höll på att tappa stekfatet i golvet af häpnad. När hennes husbonde gaf en liten middag eller såg några vänner på supé, var det alltsammans aftaladt dem emellan flere dagar förut, så att hon hade god tid för sina förberedelser, men nu slog den märkvärdiga nyheten som en bomb ned på henne, att professorn — professorn, som alltid rynkade ögonbrynen åt »pojkglopar», skulle taga en student i sitt hus, ty eftersom gården var hans, måste väl rummet därnere äfven tagas med i räkningen. Hon var så öfverväldigad, att hon icke förmådde i ord uttrycka sin förvåning, utan blott helt passivt förmoda, att den unge herrn äfven skulle äta vid professorns bord.

»Det är inte så afgjordt,» svarade denne emellertid något kort och med en stel blick, och med en liten nervös snörpning kring munnen sväfvade jungfru Fina ut i köket för att grubbla öfver, om jorden fått någon knuff, eller om det var hennes husbonde, »som hade en skruf lös i hufvudknoppen».

I alla fall lät den samvetsgranna kvinnan ingenting förhindra sig att med borste och tvål göra allt som göras kunde för det tarf-

liga gårdsrummet, men när hon vände sig till professorn och frågade, huru det skulle möbleras, befallde han henne helt barskt att bära ned från vinden en gammal säng, ett rankigt bord och några ledbrutna stolar — mera behöfdes ej, en fattig gosse fick lof att vara nöjd med minsta möjliga.

Jungfru Fina tryckte läpparne hårdt tillsammans, som om hon varit rädd att låta något ord undfalla sig, men inom sig tänkte hon: »Professorn har säkert ångrat sig, en ungdom här i huset är så emot alla hans vanor.»

I denna tro styrktes hon ytterligare, då hennes husbonde vid middagen gaf några mycket bestämda order angående den främmande. Morgon och kväll skulle hon få bära ned skummjolk och bröd, middagarna fick studenten äta på ett enkelt matställe i närheten — det skulle professorn ställa om. »För resten,» slutade han, »får Fina inte börja med något fjäsk och spring för att betjäna honom därefter; unga herrar bli bara bekväma och egenkära, om man passar upp dem, kom ihåg det!»

Professorn såg så barsk ut därvid, att hushållerskan helt förskräckt knäppte ihop händerna och suckade: »Gud hjälpe fattigmans barn, som måste lefva på andras nåd.»

Hade professorn verkligen ångrat sig? Den frågan gjorde han sig själf, när han om kvällen satt och väntade på sin unge gäst, som skulle anlända med aftontåget. Ångrade han att med de få raderna, i hvilka han utlofvade fri bostad och litet hjälp i öfrigt, möjligen hafva ingifvit den medellöse studenten några högtflygande förhoppningar på den rike släktingens bistånd! På dessa frågor fann han intet svar, men inom honom stod det fast att genast från början låta den unge herrn förstå, att han hade alls inga anspråk; skulle det gå honom väl, skulle han hafva en framtid, måste det bero på hvad han själf dugde till och därmed basta. — Det var icke lumpen snålhet, som föranledde hans karghet gentemot denne ökande yngling, det var hans principer; därför beslöt professorn också att förhålla sig så passiv som möjligt och intaga en afvaktande, skarpt iakttagande hållning.

Just då han hunnit så långt i sina grubblerier, rullade ett åkdon nere på gatan, och några ögonblick senare hördes raska steg i trappan. Fina hade gått ut för att bära in reseffekterna, men den främmande hade blott en liten gammal läderkappsäck, som han själf bar i handen, han ville visst ingalunda besvära någon annan därmed, sade han, i det han höfligt och med ett behagligt leende hälsade på hushållerskan.

»Får jag kanske råka professorn redan i kväll?»

(Forts.)

Husmoderlig almanack.

Februari.

Eftersom dagarne småningom börja blifva längre och husmoderns tankar ännu ej upptagas af trädgårdsgöromål och vårstök, företager hon nu en radikal granskning af sängkläder och sänglinne. — Om *pålsvaror* genom begagnandet under vintern förlorat sig något och behöfva uppfriskas till fortsatt bruk, så sker detta enklast medels uppbettadt hvete- eller rågkli, hvarmed man duktigt gnider och borstar dem samt därpå skakar och piskar dem. Het sand gör ibland samma tjänst, dock borttager den ej det filtiga utseendet, emedan den ej drar till sig fett och smuts lika bra som kli. — I källaren låter man en gång i veckan bortplocka den skända *potatisen*.

Rotfrukter läggas om i ny, torr sand, om så behöfves; de, som möjligen börja gro, förbrukas först eller rensas från de gröna skotten. — På landet företager husmodern *slakt* och *såpkökning*, och den som roar sig med *vinberedning* i hemmet, tappar nu försiktigt sina sorter på andra ankare, så att all botten-sats (resp. jäst) kvarblir i de gamla kärnen. — Om man bland äggförrådet påträffar ett och annat ägg, som, utan att egentligen vara skämdt, ej luktar riktigt friskt, kan man göra det användbart genom att utställa det upptagna ägget några timmar i friska luften — dock ej medan termometern är under fryspunkten. — Vill husmodern redan sysselsätta sig med sin trädgård, kan hon upprita planen, granska sitt fröförråd, plocka de insamlade fröarterna ur sina skidor och göra i ordning frönotan. — Före fastlagsöndagen ställer matmodern med den i hennes trakt brukliga kosten — i alla händelser bakar hon nu sina fettisdagsbullar*.

Stenia.

Fjärilen.

I trädgården, där augustisolens brännande strålar försätta den upphettade luften i dallring, längs efter blomsterrabatterna, hvilkas halvvisnade blommor försmäktas, utan att gifva någon doft, jagar en liten flicka fjärilar, med en tolfärings obekymrade glädthet, iklädd en tunn, rosafärgad sidenklädning, med bara armar och ben och med det ljuslockiga håret uppsatt under en hvit halmhatt.

I skuggan af en berså sitter hennes farfar, en vacker gubbe på 80 år, en f. d. kammarherre hos Ludvig XVIII, med hakan stödd mot silfverknappen på sin käpp, småleende och med halfslutna ögon, och öfvervakar barnets nyckfulla lopp.

Med en kattunges smidiga och lätta behag följer den lilla flickan på tåspetsarne en smal allé, som slingrar sig fram mellan tvänne rosenhäckar, och gör sig i ordning att med en flughåf af grönt flor fånga en vacker nattfjäril med röda vingar, betäckta af svarta sammetsfläckar. Hon tar ett steg, men stannar med utsträckt arm och återhållen andedräkt och biter sig i läppen med sina fina, hvita tänder. Ännu ett steg — — — Fjäriln sitter på en ros, ett okunnigt offer, om den hotande faran. Ett steg till — — — Redan sänkes häfven. Men en dallring i luften, en plötslig skugga, har väckt fjärilens uppmärksamhet. Han höjer sig och flyr undan med osäker flykt.

Barnet störtar framåt under höga rop, och förföljelsen börjar på nytt, vild, utan hänsyn till hinder, tvärs öfver gräsmattor, midt ibland rabatter. Fjäriln flyger från blomma till blomma, höjer och sänker sig under försök att undkomma sin fiende. En stor fri yta visar sig för honom öfver den med snäckor prydda fontänen, hvarifrån en plaskande vattenpelare uppstiger. Han tror sig vara räddad och söker sätta sig på en näckros. Men det nedstörtande, i fint stoft fördelade vattnet fuktas hans vingar, och våt och vanmäktig faller han ned mellan de fuktiga och klubbiga bladen. Skakande af en häftig rysning, försöker han hålla sig uppe och kryper halfdöd framåt.

Den lilla flickan har bevittnat denna plötsliga olycka. Hon utstöter ett förtvifadt skri: »Farfar, fort! Kom och hjälp mig! Fjärilen drunknar!»

Och utan att invänta den hedersmannens hjälp, hvilken skyndar sig så fort hans gamla ben förmå bära honom, störtar hon fram till

* Fettisdagsbullarna och fastlagsmunkarna hafva i den kristna symboliken afseende på svampen, hvilken räckttes Jesus på korset; fastlagskringlorna på frälsarens törnekrona.

snäckorna i vattenbrynet, lutar sig ned och räcker fjärilen i dess förtviflade läge skaffat af häfven. Fjärilen kraflar sig upp därpå, skakar sina vingar, och sedan han på ett ögonblick torkat dem i solen, återfår han sin glans.

Då begagnar hon sig af hans matthet, hon, som nyss räddade honom, fattar honom vid hufvudet, och med ett triumferande rop hoppar hon ned på gräsmattan.

»Oförståndiga!» ropar till henne farfadern, som kommit helt andfädd — — — »Att äfventyra ditt lif midt i denna bassäng, att luta dig ned med fara att falla — — — då du var så varm!»

»Ack! farfar, för intet i världen skulle jag velat låta det stackars djuret dö i det stygga vattnet — — —»

Så tar hon, betraktande sin fånge med ögon, fuktiga af ömhet, en lång nål, genomborrar därmed raskt hans kropp och sätter den vackra nattfjärilen på sin hatt, medan den ännu darar af den förskräckliga tortyren.

»Så där,» säger hon, »det var bra!»

Och hon vänder sig om och springer sin väg.

Den gamle kammarherrn småler melankoliskt, och skakande sitt hvita hufvud, mumlar han, där han ser efter den lilla flickan:

»Ädelmodig och hård, öm och hjärtlös på samma gång — — — — Redan kvinna!»

Georges Ohnet.

Privat sjukvård.

Af J. D.—f.

För den privata sjukvården är i Sverige ofantligt dåligt sörjdt — det är ett faktum, som icke låter förneka sig. Vi tala nu icke om de större städerna, där förhållandet torde vara något bättre, utan om de mindre städerna och landsbygden.

Låt oss antaga, att en person blir allvarligt sjuk och önskar blifva vårdad i sitt hem. Det enklaste vore ju nu att skaffa en erfaren sjuksköterska, i hvars händer man med trygghet kunde öfverlämna den sjuke, men en sådan finnes tyvärr icke på de allra flesta ställen. På sin höjd kanske man kan lyckas få tag i en s. k. vakhustru, men hur en sådan uppfattar sina plikter som vårdarinna af sjuka är ganska egendomligt. Har någon af er varit i den obehagliga belägenheten att nödgas anlita hennes hjälp? Icke? — Nå, då kanske jag kan berätta den erfarenhet — långt ifrån angenäm — jag har af saken.

Jag var sjuk, farligt sjuk, och hade fått en vakhustru, som skulle se till mig under natten.

Stor och rödbrusig, med kantiga, oviga rörelser, råkade hon oupphörligt i kollision med möblerna, och hennes första omsorg, då hon väl kommit in, var att med några betänksamma »hm, hm» känna på mina händer och fötter, hvilket ovillkorligen ingaf mig den föreställningen, att hon ville undersöka, hur lång tid jag hade igen att leva. När hon lyckats komma till klarhet härom, började hon rusta sig i ordning för natten och befallde in en mugg med kaffe, en kopp, en skål med socker och framtog därpå ur kjoxtelsäcken en liten panna, som hon fyllde med kaffe och satte öfver nattlampan. Därefter svepte hon omsorgsfullt om sig den varma

filten, satte sig till rätta i den bekväma lästolen och — somnade. Men hvad hade det gjort, om icke dessa ohyggliga, långdragna snarkningar varit, hvilka kommo mina af sjukdomen känsliga nerver att skälfa af smärta!

Då och då vaknade hon upp, visst icke för att se till mig, utan endast för att taga en styrketår af den bruna drycken, som stod och puttrade öfver nattlampan, och för att därpå med en belåten suck sjunka tillbaka i stolen och sofva så lugnt och tryggt, som hade hon legat i sin egen säng.

Frampå morgonen vaknade hon på allvar, och fullsöfd och i särdeles godt humör slog hon upp sin språklåda och trakterade mig med en oändlig rad af historier om sjukdomar, plågor, lik, begrafningar och skendöda, hvilka kunde kommit en frisk att rysa, och som frampressade ångestsvetten på min panna.

Det värsta var dock, när hon, då doktorn vid sitt morgonbesök frågade, hurudan natten varit, med en nick åt mig helt frankt påstod: »Kors, hon har soffit som en stock hela natten!»

Ja, sådan vård är det, som en dylik obildad och okunnig varelse ger oss, och äfven allt, hvad vi kunna fordra af henne, och detta måste vi nöja oss med, ty det finnes intet bättre.

Hvilken skillnad vore det ej, om det i stället funnes kunniga, finkänsliga kvinnor, som vi kunde vända oss till med begäran om hjälp vid sjukdomsfall, och med hvilken varsamma händer kunde vårda oss och lindra våra plågor.

Ja, här är ett tomrum, ett stort tomrum att fylla; och I unga kvinnor, som stån spörjande, hvilken verksamhet, I skolen välja, äggen, innan I bestämmer eder, äfven en tanke åt den privata sjukvården! Den erbjuder eder en lefnadsbana, som icke liksom så många annan är öfverfylld, utan som torde kunna ge eder full sysselsättning och därtill ett bättre lefvebröd än många andra.

Konst.

Samtidigt med att detta nummer lämnas ut i våra läsarinners händer, öppnar en ny konstutställning i hufvudstaden sina portar för allmänheten i den välkända Blanchska lokalen vid Kungsträdgården. Denna utställning har länge varit motsedd med mindre vanligt intresse och redan på förhand lifligt dryftats i sammanhang med de principer, som vid densamma för första gången här hemma följas. Det är *De anonymes utställning*, och dess ledande idé ligger i själfva namnet.

Redan i tisdags hade pressens och den offentliga kritikens män inbjudits att öfvervara öppnandet. Den tillsatta juryn hade då avslutadt sitt arbete och därvid förfarit så pass strängt, att af bortåt ett halft tusental anmälda arbeten endast omkring hundra genomgått skärselden, ehuru lokalen kunnat rymma nästan det dubbla antalet.

Vi måste uppskjuta hvarje närmare ingående på detaljerad kritik till ett kommande tillfälle och påpeka endast för dagen, att, som man vänta kunde, en hel del intressanta konstverk här föreligga, om ock man möjligen väntat något mera frapperande och originellt som totaleffekt. Det myckna verkligt goda, som finnes, kommer helt visst äfven att betinga lifligt besök från den konst-älskande publikens sida.

Sen till, att *Idun med Modetidning* finnes hos alla edra bekanta!

Smånotiser för kvinnovärlden.

Christine Sundberg. Enligt meddelande från Paris afled därstädes den 20 dennes vår landsmaninna fröken *Christine Sundberg* från Kalmar. Den bortgångna var, om icke en af banbryterskorna för kvinnans inträde på konstnärshanan, dock af den första falangen; från Höckerts atelier fick hon inträde uti akademien, därefter studerade hon för Fagerlin i Düsseldorf och för Vissier i Paris. Hon var född kolorist, och hennes början ingaf stora förhoppningar, men de gäckades, tyvärr, af en ganska tidigt påkommen ögonsjukdom. Hennes förmåsta verksamhet var uti Briothé's atelier, och hon gjorde den artistiska retouchen å taflor, som där restaurerades, såväl från Louvren som från de förmåsta enskilda samlingar. Af hennes originalarbeten finnas några goda porträtt, vittnande om en fin, spirituell och elegant uppfattning af modellen.

Hennes glada, älskvärda personlighet och trofasta karaktär hade förvärfvat henne en ganska vidsträckt vänkrets både i hemlandet och Paris.

Grefvinnan Ebba Elenonora Spens, landshöfdingen greve Spens' maka, född von Selh, har den 26 dennes afledit i Vexjö i lunginflammation efter influensa. Hon var vid sin död 62 år gammal.

Kvinnans äktenskapsålder. Kungl. proposition har aflämnats till riksdagen om höjande af kvinnans äktenskapsålder till 17 år.

Camilla Collett, den bekanta norska författarinnan, mottog på konungens födelsedag den 21 dennes genom hofmarskalk Frölich konungens belöningsmedalj i guld.

Idun har trädt i författning om, att då utrymme bjudes, snart nog kunna meddela sina läsarinna den framstående kvinnans bild.

Teater och musik.

Kungl. operan uppförde i går för första gången sedan år 1866 Goethes 5-akts-sorgespel »Egmont» med musik af Beethoven. Vi återkomma härtill i nästa nummer.

K. Dramatiska teatern gifver i afton ånyo Ernst Lundquists 5-akts-komedi »Lilla professorskan» samt i morgon lördag Giacosas »Kärlekens triumf» och Anna Wahlenbergs »Två valspråk».

Tredje kammarmusiksoarén eger rum nästkommande tisdag i Vetenskapsakademien, hvarom vi härmed velat erinra.

Den rätta.

Berättelse från landsbygden

af Fanny Chrysander.

Prisbelönad vid Iduns stora täfning.

(Forts.)

»Jag undrar,» började mormor efter en stunds tystnad, »om Janne vet om det här?»

»Äh, en så'n karl som Nils behöfver väl inte fråga nå'n till råds,» menade Ingeborg, hånfullt leende. »Han tycker visst,» tillade hon häftigt och förtrytsamt, »att han är husbonde i huset, han.»

»Kära barn,» sade mormor undfallande, »om du har något emot, att jag fått den här stolen att sitta i, så — —»

Flickan pressade med en häftig rörelse händerna mot pannan och ropade lidelsefullt:

»Äh, ni kan rakt pina ihjäl en med — — —» hon tystnade tvärt, men det ryckte nervöst i läpparne, som om hon varit färdig att brista i gråt.

Och ännu ängsligare blef mormors ansikte, och ännu mer nedtryckt och lidande såg den lilla visnade gestalten ut.

Då öppnades åter dörren, och häradsdomaren, som varit borta i ett ärende på morgonen, inträdde.

Han gick fram till midten af golvet med mössan på hufvudet, men då han fick syn på mormor, där hon satt, tvärstannade han och sade med på en gång ironisk och vredgad ton:

»Bevars! så schangtillt ni sitter! Ni tänker visst börja på å agera en fin hennes nåd på gammaldarna, ni?»

»Nils har gjort sto'n på lediga stunder,» stam-made den stackars gumman, utan att våga se upp.

»Lediga stunder,» härmade svärsonen försmädligt. »På dom, ska' jag säga er, kunde han i stället gjort en plogstock eller ett par vagnshjul eller något annat nyttigt, för det är väl jag, som lönar'n ändå, å inte ni.»

»Mormors pall var så rankig och gammal, att den ramlade omkull med henne en gång, då drän-garne voro inne, och då lofvade Nils, att han skulle göra en stol åt henne, så att hon kunde sitta stadigt och säkert,» förklarade nu Ingeborg så lugnt och stilla, som om ingen skulle ha gil-lat det högre än hon.

»En stol ja! Det sa' han åt mej också, att han skulle göra, men inte gaf jag honom lof att göra en så'n tron inte.»

»Bråka inte om det nu, stoln är bra och kostar inte ett öre.»

»Jaså, kostar han ingenting!« skrek fadern. »Än trå å målning å spik å lim då, hvem får betala det, om inte jag? Å de' där granna tyge se'n, hvem har släppt till de', om jag får fråga?»

»Pappa sir ju, att det är af en af mormors egna gamla klädningar.»

»Den kunde ha gått till många riksdaler på auktion efter henne, den engång, om han fått sitta.»

Ingeborg, som stod sysselsatt med att slå upp kaffe åt fadern, utropade med nästan förfärad ton.

»Hur kan pappa tala på det sättet?»

En tung suck, nästan ett stönande hördes i det-samma från den gamla stolen. Och det var, som om denna suck trängt djupt ned i den unga flic-kans hjärta och tolkat de bittra känslor, mormo-tern måste känna. Och hon gick hastigt fram till gumman, hvilken just stod i begrepp att med till-hjäl af sin käpp lämna den plats, som så miss-unnats henne, och läggande sin hand på hennes axel, sade hon med mild, vek stämma:

»Sitt kvar mormor, och bry er inte om, hvad pappa säger, han menar nog inte så illa med det. Sitt nu,» uppmanade hon ännu en gång och med ett svagt leende, »så skall ni få kaffe på ert nya bord, å då får pappa si, så bra det är inrättadt.»

Vid detta så oväntade, milda tilltal af den an-nars så kärftva dotterdottern såg gumman upp men en rörande förvånning målade i sitt anlete. Men Ingeborg ville ej möta hennes blick, det var som om hon själf varit förvånad eller förlägen öfver denna lilla vänlighet, hon visat.

Häradsdomaren drack emellertid tyst och but-ter ur sitt kaffe och gick därpå in i sin kammare. Ingeborg följde efter.

»Pappa,» började hon, »om ni tänker säga något åt Nils om stolen, så gör det inte, så mormor hör det. Gör det inte!»

Hon fäste sina ögon bedjande på fadern. »Det var märkvärdigt, hvad du blifvit mör i mun å om mormor i dag,» hänade denne. »Du har väl lärt dej de' af drängen, kan jag tro, han är liksom lite blötsnit af sej han.»

En högröd sky drog öfver flickans ansikte, men ögonen blixtrade till, och hon höjde stolt sitt huf-vud, då hon svarade:

»Så mycket vett har jag själf, så jag förstår, huru rysligt svårt det ska' vara för mormor att sitta å höra på, huru ni missunnar henne, å väsnas, öfver att hon fått en bra stol att sitta på, — — På drängen kan ni få träta, huru mycket ni vill för mej, det rör mig inte. Och för mig,» tillade hon med flämtande andedräkt, »får pappa gärna köra af med honom, om det vore i denna dag. Han hade inte här att göra å ställa till — — till förgelser.»

»Ah hå! Kör af honom gör jag då inte, för go'likare dräng får man leta efter,» förklarade häradsdomaren.

Då Ingeborg återkom till köket, slog hon upp kaffe åt mormor, hvilken med flickans hjälp gjorde i ordning det lilla bordet, och när så Ingeborg äf-ven bjöd »dopp» till kaffet, hviskade gumman glad och tacksam: »Så snäll du är.»

Därvid flög först ett veckt uttryck öfver flickans vackra ansikte och en liten darrande suck gick öfver läpparne, men ögonblicket därpå skrattade hon bittert till:

»Det finns dock somliga, som tro, att jag svälter å pinar er på alla möjliga sätt.»

»Hvem i all sin dar kan tro eller säga de'?» sporde mormor helt förskräckt.

»Det kan vara detsamma. Och det kvittar mig också lika, hvad somliga tänker. Men,» hon rynkade sina ögonbryn och lät otalig och bitter, »hvar för ska' ni också sitta å tilla så ängsligt å miss-troget på mig jämt? Alldeles som om ni själf vore rädd, att jag skulle — slå er — Åh, det kan ingen människa tro, så pinsamt å retsamt det är att si,

hur den där N... hur drängarne ska sitta å vakta på hvarenda rörelse, man gör, på hvart enda ord, man säger, och så veta, att allt tydes till det värsta.»

Vid frukosten kunde Nils ej underlåta att leende hviska åt Sofi: »Se, så bra klädningen tar sig ut som möbelyt!»

Skrattande försäkrade hon högt och uppriktigt, att hon aldrig kommit att få ett sådant snyggt möbelyt, om ej Ingeborg varit. Hon sade:

» — att skulle du nödvändigt ge bort en gammal kjol, kunde du gärna ta' en af mormors gammal-modiga, som hvarken jag eller du kunde begagna,» ifyllde Ingeborg med trotsig, retsam röst.

Nils såg förundrad på henne. Han förstod henne ej, men det var dock hos henne något, som alltid retade honom och bragte hans blod i jänsning.

* * *

De söndagar, Nils nu varit i häradsdomarens hus, hade han alltid varit i kyrkan på f. m., och på aftnarne hade han antingen varit hos sina släktingar eller hade han, då Per var borta, sut-tit i drängkammaren och läst eller sakta spelat på sitt handklavér. Han hade emellertid aldrig hört, att någon af det öfriga gårdsfolket varit i kyrkan någon söndag. Det var dock underligt, tyckte han, om ingen af flickorna, då de voro tre, kunde få tid att komma ifrån. Det var ju dock en så-dan god predikant, och det skulle göra dem så godt att få höra kärlekens och fridens ord för-kunnas. De tyckte måhända vägen var bra lång att gå, och kanske hade den nogräknade fadern en gång för alla sagt ifrån, att de ej finge åka till kyrkan.

Var det blott detta, som hindrade, skulle nog Nils försöka, om det ej vore möjligt att få en häst.

En söndagsmorgon, då husbonden kom ut i stallet och gaf befallning om att genast få en häst förspänd, emedan han skulle till grannsocknens kyrka med en auktionskungörelse, frågade därför Nils, om ej äfven han skulle få taga en och skjutsa någon af flickorna till kyrkan i dag. Men fick till svar: »Den som inte is gå, får vara hemma.»

»Men hästarne ha ju stått inne i flere da-gar,» invände Nils.

»Ja, vill du skjutsa för pigan då?» sade hus-bonden försmädligt, »ty Ingeborg lär inte kunna komma ifrån, å Sofi är just inte något kyrksam af sig.»

»Men jag kan ju fråga ändå,» vidblef Nils. Och så fick han då ändtligen lof att taga Blac-ken, ifall någon af flickorna verkligen ville åka till kyrkan.

Sedan häradsdomaren rest och Nils kommit in för att äta frukost, framställde han sitt förslag.

Skrattande frågade då Sofi: »Hvad i alla tider står på nu då! Det var längesedan det bjöds på kyrkskjuts här i gården!» Och detta bekräftade Lina med den försäkran, att hon bara en gång på hela året fått åka dit, nämligen på juldagen, och nu hade hon ej varit i Guds hus sedan.

»Nå, Sofi och Lina kunna nog resa då i dag,» afgjorde Ingeborg. »Ni hinna godt, klockan är bara litet öfver åtta än.»

»Ja, men jag tycker prästen är så tråkig så,» Sofi gjorde en grimas, som kom Lina och Per att storskratta.

»Är han tråkig? Jag har hört honom nu hvar söndag och tycker det är en af de bästa predi-kanter jag hört,» sade Nils helt förundrad.

»Men han är ju en riktig läsarepräst, tycker jag.»

»Och hvad menar Sofi med en läsarepräst?»

»En läsare, vet ja', som fördömer alla andra å tycker sig själf vara helig.»

»Var han inte nattvardslärare åt Sofi?» Nils såg allvarligt på flickan.

»Jo, och just därför känner jag till honom å tycker inte om honom. Han var ju så sträng och obillig, isynnerhet mot slutet.»

»Det kan jag ej tro, jag tycker han förefaller så mild och kärleksfull både i sitt ord och väsen.»

»Jo det var just en vacker mildhet och kärlek, han visade!» utropade flickan gäckande. »Det var ju flere stycken af oss, som han inte ville släppa fram, och ändå vet jag, att vi kunde katekesen som ett rinnande vatten utantill allihop.»

»Men, Sofi, det var väl ej hufvudsaken, att ni kunde katekesen utantill, utan att ni af själ och hjärta trodde på och förstodo vikten af de löften, ni skulle afgifva.»

»Visst förstodo vi, förklarade Sofi tvärsäkert, åtminstone svarte jag alltid rätt på förståndsfrå-gorna, dem hade jag också lärt mig utantill,» till-lade hon helt naivt.

Den unge mannen suckade i sitt hjärta. Stackars barn, så bortkommen hon var. Och dock kunde han icke undgå att förundra sig öfver denna hennes okunnighet, då hon haft en sådan lärare.

Sofi fortsatte emellertid helt förtrytsamt: »Och därför säger jag igen, att det var bara kitslighet, då han sade, att hans samvete inte tillät honom att släppa fram en af gossarne å det till en af de rikaste, fast han då gjorde't, förstås, se'n han haft honom enskildt å läst å talat med honom. Men tänk en sådan skämt det skulle ha varit för gosstackarn å hans anhöriga annars, å så myc-ket folket fått att prata om!»

»Pastorn tyckte väl,» menade Nils, »att skammen och folkets prat var ett intet emot det, att han skulle stå såsom en lögnare och förrädare inför sin frälsare.»

Hittills hade han varit så upptagen af sitt sam-tal med flickan, att han ej vänt sig till eller tänkt på någon af de närvarande, hvilka icke heller med ett ord lagt sig i samtalet, men vid sina sista ord kom han att se mot spisen, där Ingeborg satt sig ned på mormors gamla pall, och fann där-vid hennes blick riktad på sig med ett uttryck oliskt alla andra, han förut sett däri. Ej hån och trots eller köld och förakt stodo nu att läsa där, utan spänd intresse och dessutom något oroligt, forskande och ängestfullt.

Vid hans blick vände hon sig dock genast bort, under det hela hennes ansikte öfvergöts af en mörk rodnad.

Mormor satt i sin stol med sammanknäppa händer, och då det nu var tyst vid bordet, sade gumman högtidligt och långsamt: »Så rätt du har, Nils!»

»Ni måtte väl höra, att Nils också är läsare å håller på och omvänder mormor med.»

Detta Sofis skämt skar Nils i hjärtat, och han var helt glad, då måltiden var slut och han fick gå ut.

Dessförinnan frågade han dock, huru det skulle blifva med kyrkfärden.

»Efter det bjuds på åka, följer jag väl med då,» tyckte flickan.

Hela den söndagsförmiddagen var Nils sig icke själf. Han deltog i psalmsången och lyssnade till predikan, utan att dock veta, hvad han sjöng, och utan att predikantens ord trängde längre än till hans öra.

Samtalet med Sofi, hennes gäckande röst och skämt, hennes om den djupaste okunnighet och köld vittnande ord återkommo plågsamt för hans minne. Nej! nej! hon var icke den, som passade honom! Tanken på henne förstörde honom dock minst, minnet af blicken ur ett par klarblå ögon, rodnaden på en fin kind var det, som egentligen borttog hans andakt. Han försökte med allvar förjaga detta störande minne, men kunde det ej.

På aftonen hade Sofi med Lina gått till ett par grannflickor, Per var utgången, husbonden ännu icke hemkommen. Och Nils, som satt i dräng-kammaren, kom att tänka på, huru ensam mor-mor skulle känna sig, där hon som vanligt satt i köket. Ingeborg hade nog gått upp på sitt rum i vinden, förmodade han.

(Forts.)

Från Iduns läsekrets.

Tacksägelse

från de 120 gästerna vid en grötfest i Missions-hyddan vid Pilgränd fredagen den 22j an. till alla dem, som beredvilligt tecknat bidrag, och beder undertecknad särskildt få framföra sitt hjärtliga tack till de medlemmar af »Kvinnoklubben», som dels lämnat bidrag, dels voro behjälpliga vid ser-eringen. Listan är tillgänglig hos undertecknad. Stockholm d. 22 jan. 1892.

Fru G. Lindquist.

Björngårdsgatan 17.

Innehållsförteckning.

Emanuella Carlbeck; af Lea. (Med porträtt.) — Resigna-tionen af Charlotte Lindholm. — Några ord om själfständighet; af Helena Nyblom. — Kökstranner; för Idun af Maja. — Kvinnans intressen vid den nyöppnade riksdagen; af H. L. Victorin. — Vårskild; ur livet af Edith Forssman, Bel. med hedersomn. vid Iduns stora priståfning. — Husmoderlig al-manack; Februari; af Stenia. — Fjärilen; af Georges Ohnet. Privat sjukvård; af J. D.-f. — Konst. — Smånotiser för kvinnovärlden. — Teater och musik. — Den rätta; berättelse från landsbygden af Fanny Chrysanter. Priselönad vid Iduns stora priståfning. (Forts.) — Från Iduns läsekrets. —

Förlofnings- och vigselringar
ständigt lager hos
Juvelerar HALLBERG Stockholm.
Order från landsorten expedieras omgående.

Perlhalsband, gammalt guld, silfver och juveler uppköpas kon-tant eller tagas i utbytte mot moderna arbeten.
Om gamla saker insändas från landsorten, sändes likvid pr omgående.

Juvelerar HALLBERG, Stockholm.